
Til: Styringsgruppa for regional kystsonesplan for Sunnhordland og ytre Hardanger

Frå: Regionalavdelinga

Regional kystsonesplan for Sunnhordland og ytre Hardanger - Temavis vurdering etter avgrensa høyring med tilrådingar

Det har kome 21 fråsegner til den avgrensa høyringa; 10 kommunar, 4 regionale statsetatar og 5 næringsaktørar. I tillegg har Samarbeidsrådet og Fagrådet for Etnevassdraget uttalt seg.

- Austevoll kommune
- Bømlo kommune
- Etne kommune
- Fitjar kommune
- Fusa kommune
- Kvam herad
- Kvinnherad kommune
- Stord kommune
- Sveio kommune
- Tysnes kommune
- Samarbeidsrådet for Sunnhordland
- Forsvarsbygg
- Fiskeridirektoratet
- Fylkesmannen i Hordaland
- Kystverket
- Sjømat Norge
- Fiskarlaget Vest
- Fagrådet for Etnevassdraget
- Alsaker Fjordbruk
- Lerøy Sjøtroll
- Salmon Group

Kommunane har delt oppfatning av kystsonesplanen, noko som visast igjen i fråsegna frå Samarbeidsrådet. Halvparten av kommunane sluttar seg til planen, mens den andre halvparten er i ulik grad negative. Jondal kommune og Vindafjord kommune har ikkje uttalt seg. Vindafjord har vist til politisk handsaming av forslaget ved offentleg høyring i 2015 der dei sluttar seg til.

Fråsegnene er kommentert einskildvis i notatet Vurdering av høyringsinnspel ved avgrensa høyring 2017 datert 06.06.2017 samt notatet Tilleggsvurdering av høyringsinnspel datert 14.06.2017. I det følgjande vert følgjande hovudtema ved avgrensa høyring gjennomgått med tilrådingar:

1. Juridiske tilhøve
2. Regional planlegging vs kommunalt sjølvstyre
3. Motsegngrunnlag
4. Plankart
5. Bærekraft i planlegging
6. Fortøyingar
7. Villaks
8. Interkommunal strandsonesplan
9. Farleier
10. Fiskeri

1. Juridiske tilhøve

Austevoll kommune har etterlyst avklaring av juridiske og faktiske sider ved planframlegget før vidare handsaming. Det gjeld bruk av arealsone landskapsområde i høve til omsynssone samt heimel for plankart. Fleire andre kommunar har også stilt spørsmål ved dette. I gjennomgang av høyringsfråsegnene på prosjektgruppemøte 31.05.2017 vart dette tatt opp. Fylkesmannen i Hordaland har kome med juridisk vurdering av planen datert 02.06.2017 i høve desse spørsmåla og andre juridiske spørsmål som kommunane har reist i avgrensa høyring.

Den juridiske vurderinga slår fast at Hordaland fylkeskommune har heimel til regional planlegging slik det er lagt fram i Regional kystzoneplan for Sunnhordland og ytre Hardanger.

2. Regional planlegging vs kommunalt handlingsrom

Fleire av kommunane peiker på at dei vil stå fritt til å avsette sjøareal som går på tvers av arealstrukturen i planforslaget og at det bør ha status som kunnskapsgrunnlag.

Det er kommunen som er planmyndigheit på lokalt nivå. Planen viser arealavklarte område som må vurderast og detaljerast vidare i kommunal arealplanlegging. Dersom kommunane vel å setje av areal utanfor denne viste strukturen, må det grunngjevast og utgreiast særskilt. Retningslinjene og plankartet er meint å styrke kommunane i arbeidet med å finne ein god balanse mellom bruk og vern av areal- og naturressursar.

Samstundes er regionale planavklaringar viktige for gjennomføring av nasjonal og regional politikk. Fylkeskommunen er regional planmyndigheit og regional plan skal ivareta denne oppgåva samt oppgåva som regional utviklingsaktør. Etter plan- og bygningslova skal regional planlegging leggjast til grunn for regionale organ sin verksemd, kommunal og statleg planlegging. Regionale planar skal ha eit langsiktig perspektiv. Oppgåver som krev avveging og avklaring mellom ulike interesser over sektor- og kommunegrenser, samt samordning og forpliktande samarbeid mellom mange aktørar i gjennomføringa.

I vedtatt Meld. St. 22(2015-2016) *Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver* er samfunnsutviklarrolla framheva og at regional planlegging er det sentrale verkemidlet for å utøve samfunnsutviklarrolla. Gjennom regional planlegging kan ein samordna sektorar og forvaltingsnivå og i fellesskap prioritera utfordringar som krev felles innsats.

I vedtatt Meld. St. 18(2016-2017) *Berekraftige byar og sterke distrikt* er også rolla til fylkeskommunane framheva. Det går mellom anna fram at regjeringa forventar at fylkeskommunane tar ei aktiv rolle i planlegging av kystsona, anten gjennom regional planlegging eller ved å støtte kommunane i interkommunale og kommunale prosessar. Det er peikt på at eit regionalt perspektiv på kystzoneplanlegginga vil innebere at til dømes areal til akvakulturnæringa ikkje kan fordelast likt mellom kommunane, men må vurderast ut frå kva område som totalt sett er best eigna. Dette vil mellom anna vere naudsynt for å sikre ei berekraftig forvaltning av villaks og anna naturmangfald.

Vedtatt regional planstrategi for Hordaland 2016-2020 peiker ei klima- og miljøvenleg utvikling som eit av fire hovudmål for Hordaland. *Tydelegare planstyrt og meir langsiktig og balansert forvaltning av areal, natur- og kulturminneressursar* er ein vedtatt strategi under dette hovudmålet. Overordna planar for bruk og vern av areal- og naturressursar er heilt avgjerande for ei berekraftig utvikling. Forpliktande regional arealplanlegging med bruk av kart og retningslinjer gir føreseielege og meir effektive planprosessar.

Tilråding:

Kystzoneplanen har retningslinjer for kommunal planlegging og viser ei overordna arealdisponering for planområdet som kommunane skal detaljere og vurdere vidare. Handlingsrommet til kommunane er ivaretatt i planframlegget som grunnlag for kommunal planlegging. Dette er i samsvar med plansystemet. Kystzoneplanen er meir enn eit kunnskapsgrunnlag og kan ikkje vedtakast som dette.

3. Motsegn grunnlag

Fleire kommunar peiker på at den regionale kystsoneplanen ikkje skal vere heimelsgrunnlag for motsegn til kommunale planar.

Regional plan med retningslinjer om arealbruk gir grunnlag for vurdering av motsegn frå regionale organ. Det ligg i plan- og bygningslova § 8-2 uavhengig av retningslinjene. Dette går også fram av den juridiske vurderinga frå fylkesmannen. Retningslinje 1.3 omhandlar dette: *Regional kystsoneplan for Sunnhordland og Ytre Hardanger inneheld retningslinjer som ivaretek måla i planen. Dei regionale retningslinjene vil kunne vere utgangspunkt for vurdering av motsegn frå regionale mynde*

Tilråding:

Dersom det er stor motstand mot siste ledd av retningslinje 1.3, kan den takast ut. Dei faktiske tilhøva vert likevel ikkje endra.

4. Plankart

Fleire kommunar og næringsaktørar er kritiske til plankartet.

Plankartet er retningsgjevande og skal leggjast til grunn for kommunal planlegging. Dei avsette områda skal likevel vurderast og detaljerast i dei kommunale planprosessane. Plankartet har ikkje juridisk verknad. Det illustrerer retningslinjene for dei geografisk definerte områda. Vedtatt planprogram la opp til at det skulle sikrast tilgang til gode produksjonsområde for akvakulturnæringa i sjø og at det skulle definerast ei overordna struktur for akvakultur. I kystsoneplanen er det vist ein framtidig struktur for akvakultur gjennom Arealzone akvakultur og Arealzone sjø og vassdrag inklusiv akvakultur. Den framtidige strukturen er framkome gjennom arealanalyse med utgangspunkt i gjeldande lokalitetar for akvakultur og avsett areal til akvakultur i kommuneplanane. Eit hovudfokus på eksisterande lokalitetsstruktur vart også signalisert som viktig frå næringa si side i planprosessen. Dette er også trekt fram frå næringa ved avgrensa høyring.

For å ivareta framtidig struktur for akvakultur og regionalt viktige område for landskap, natur, friluftsliv og kulturminne er det behov for plankart for å synleggjere desse geografiske områda. Dette er i samsvar med vedtatt Regional planstrategi for Hordaland og nyleg vedtatt stortingsmelding om *Nye folkevalgte regioner* (Meld. St. 22(2015-2016)).

Tilråding:

Plankartet er ein viktig del av planen og må vere til stades for å synleggjere den geografiske dimensjonen. For å tydeleggjere verknaden, kan det førast på at kartet illustrerer retningslinjene.

5. Bærekraft i planlegging

Fleire av kommunane og akvakulturnæringa er kritiske til Arealzone landskapsområde og meiner dei er for store og vil hindre utvikling på land og i sjø.

Berekraftsprinsippet ligg som premiss i overordna målsetjingar og forslag til regional kystsoneplan. Det er både vist struktur for akvakulturnæringa og regionalt viktige område for landskap, natur, friluftsliv og kulturminne. Dette er i samsvar med nasjonale føringar i både vedtatt Meld.St.18(2016-2017) *Berekraftige byar og sterke distrikt og Nasjonale forventningar for regional og kommunal planlegging 2015*:

- Fylkeskommunane og kommunane sikrar nok areal til fiskeri- og havbruksnæringa i kystsoneplanlegginga og veg dette opp mot miljøomsyn og andre samfunnsinteresser. Arealbehovet blir sett i eit regionalt perspektiv.
- Fylkeskommunane og kommunane identifiserer viktige verdiar av naturmangfald og landskap, friluftsliv, kulturminne og kulturmiljø, og tek omsyn til desse i regionale og kommunale planar. Den tilgjengeleg kunnskapen blir teken aktivt i bruk, og ein trekkjer fram og tek omsyn til dei samla verknadene.

Dei overordna føringane er søkt ivarettatt i kystsoneplanen gjennom avveging av bruks- og verneomsyn.

Akvakulturnæringa og Austevoll kommune peiker særleg på sonene i Austevoll som negative utifrå eksisterande busetnad og verksemd. Fitjar kommune trekk fram Fitjarøyane i høve til akvakulturnæringa og flytting av lokalitetar. Fylkesmannen peiker på At ved ny avgrensing av sonenen i Mauranger og Lygrepollen, er viktige verdiar utelatt.

For å minske konflikt om planframlegg, kan ei nærmare vurdering av desse områda vere tilrådeleg.

Tilråding:

Regionalt viktige område for landskap, natur, friluftsliv og kulturminne vert opprettholdt som arealsoner for landskapsområde. Ein kan sjå nærmare på:

- Avgrensinga for dei to sonene i Austevoll utifrå omsyn til eksisterande og planlagd busetnad.
- Avgrensinga av Maurangsfjorden og Lygrepollen i høve til naturverdiar.
- Ny retningslinje for Fitjarøyane for å ivareta akvakulturnæringa i området.

6. Fortøyingar

Fleire kommunar og næringa peiker på at fortøyingar må kunne leggjast i areal definert som Arealsoner Sjø og vassdrag generelt.

Det var eit utgangspunkt i planarbeidet at Arealsonene for akvakultur var avsett så store at fortøyingar kunne etablerast innafor. Dette vart gjort ved innhenting av målte data for fortøyingar og gjennom standardformel for utrekning av fortøyingsareal. Djupnetilhøva varierar og vi ser at i djupe område trengs svært lange fortøyingar. Standardformelen fangar ikkje opp dette.

Viser elles til andre og siste ledd av retningslinje 3.3.2. *Områda skal i vere romslege nok til å sikre god fleksibilitet. Det må sikrast mogleik for fortøyning av anlegg i tilgrensande område.*

Planlegging for sikring av fortøyingar kan gjerast på ulike måtar i kommunal planlegging. Kystsoneplanen trekk ikkje opp ein særskilt måte dette skal gjerast på. Det kan virke som det er mistyding av planen på dette punktet.

Tilråding:

Dersom tilhøve til fortøyingar er uklårt i planen, kan retningslinjene presisera dette meir tydeleg.

7. Interkommunal strandsoneplan

Tilhøve til interkommunal strandsoneplan er tatt opp av fleire kommunar.

Dei regionale retningslinjene for strandsona i kystsoneplanen er på eit overordna nivå. Detaljering av føresegnene i interkommunal plan kan skje innanfor rammene av overordna retningslinjer. Dette gjeld til dømes for plankrav i retningslinje 2.32. Det er såleis ikkje konflikt mellom dei to planframlegga, noko som også er avklara med Samarbeidsrådet i høyringsperioden.

Tilråding:

Interkommunal strandsoneplan og regionale retningslinjer om strandsona i kystsoneplanen er i samsvar. Kommunale og interkommunale føresegner kan detaljerast vidare innafor dei regionale og overordna rammene.

8. Villaks

Tilhøve til dei ville laksestammene er eit viktig tema i Sunnhordland og ytre Hardanger. Det er søkt å ivareta gjennom kystsoneplanen. Etne kommune og fylkesmannen peiker på at dette ikkje er tilstrekkeleg løyst i planframlegget til regional kystsoneplan. Kunnskapsgrunnlaget for vandringsvegane til laksen er ikkje tilstrekkeleg, sjølv om ein har indikasjonar på når laksesmolt trekk ut til havet.

Lakselus er blitt berekraftsindikator i høve til vekst i oppdrettsnæringa gjennom nytt system med produksjonsområde og kapasitetsjusteringar i lakse- og aureoppdrett. Førebels vurdering (datert

15.06.2017) viser at produksjonsområde 3. Karmøy –Sotra har høg risiko for villfiskdødegheit på grunn av lakselus og er vist med raud sone.

Tilråding:

Regional kystsoneplan skal ta omsyn til villaks ved vurdering av nye arealsoner for akvakultur i ytre delar av planområdet.

9. Farleier

Kystverket peiker på at ein bør revurdere omfanget av akvakulturområde i konflikt med farleier. Dei peiker særleg på Langenuen, Ålfjorden og Solesnes/Samlaneset i Hardanger. Ivaretaking av farleiene er eit hovudprinsipp i planen og dei utvida akvakulturområda bør avgrensast i samsvar med dette.

Tilråding:

Akvakulturområda i Langenuen, Ålfjorden og Hardangerfjorden må avgrensast i samråd med Kystverket.

10. Fiskeri

Fiskarlaget er ikkje nøgd med korleis fiskeri er handsama i planen. Dei peiker på at fiskeri er viktig næring som bør ha eige plantema. Dei har også konkrete merknader til tekst om fisk som står i lås.

Fiskeridirektoratet meiner at det bør takast inn supplerande tekst om marine artar.

Fiskeri er handsama i plantema berekraftig kystsoneplanlegging og det er retningslinjer og temakart som synleggjer fiskeriinteressene.

Tilråding:

Teksten vert utvida med marin fisk og fisk som står i lås.